

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
bevezményben részesít.

A „Nyiltér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltenek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyiltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Fontos szó a nyári munkák előtt.

Már többször írtunk a kisedővők érdekében, s mostan a nyári munkák előtt igen időszerűnek tartjuk a „Köz-művelődés“-ből az alább közölt cikket átvinni, s reméljük, hogy az illetékes köröknél nem fogják hatásukat téveszteni.

Küszöben áll az aratás és ezzel együtt a nyári és őszi mezei munkák egész sora. Sőt jó részben már meg is kezdődtek.

Egész falvak néptelenednek meg. A kinek csak ereje, ép keze, ép lába van, siet ki a mezőre, a szántóföldre, rétre, szőlőbe, kapálni, aratni, szántani, vetni, kaszálni, szőlőt munkálni.

Kihaltak az utcák, bezárva ajtaja, ablaka a háznak, elől a zaj, mely életet lehel, csak itt-ott hallatszik az otthon hagyott gyermekek sirása, kiáltozása.

Az élet máshová költözött.

Hát jól van ez így, mert így kell lennie.

De ki gondol az otthon maradottakra? Ki ápolja, ki neveli, ki gondozza, ki őrzi a veszélytől a kisedeket, a gyámoltalanoikat, a neveletleneket?

A szülő? az messze van. Nem látja gyermekét napokig, hetekig, talán hónapokig.

Az idős testvér? Ennek magának is gondozásra van szüksége, mert ha már felnőtt, az sem marad otthon.

Ki őrzi, ki menti meg őket? A négy fal, a mely közé elzárják és a jó Isten, a

ki gondot visel az égi madarakra. Csak-hogy a négy fal néma, nem int a jóra, nem figyelmeztet a veszélyre, és a jó Isten — bár sok jóra vezeti, sok rossztól óvja övéit — nem avatkozik bele erőszakosan az emberi szabadságba, a mely ott szendereg, fejlődik a gyermekben is.

Ki mondja azt, hogy a gyermekek magára hagyása, a négy fal közé zárása, a mi a munka idején falvakban általában divik, helyén van?

Ugy hiszem, nem kell fejtegetni az ebből származó hátrányokat és veszélyt a gyermeknevelésre, közegészségre, sőt közbiztonságra nézve is.

Hogy apró, neveletlen, tapasztalatlan gyermekeknek magára hagyása, felnőttek gondozása és felügyelete nélkül bármikor, bármily időben és körülmények közt a legnagyobb paedagogiai hiba, azt elég csak kimondani. Mennyi rosszat tanulhatnak egymástól, mennyit árthatnak egészségüknek, erkölcsüknek!

Az egyik megeszi a gyufát, a másik belefut a dézsába, kutba, árokba, a harmadiknak leharapja karját a sertés, a negyedik felgyújtja a házat! Ne tessék mosolyogni! Mind megtörténtek ezek a megtörténnek naponként.

Hát az kevésbé fontos, hogy ezen magukra hagyott gyermekek az egész munkaidő alatt nem nevelődnek semmit, nem tanulnak semmit, ha csak nem rosszat? Talán azért is oly hátramaradtak s értelemnélküliek falusi népeink.

Hát nem kevésbé fontos, hogy a gyermekek ma éppen azon korban hagyatnak magukra, a mikor egészségük, testi épességük gondozása és ápolására legnagyobb szükség van? Talán azért fogy pusztul nemzedékünk éppen a gyermeki korban.

Valaki mondta, hogy a magyar jobban gondozza állatait, mint saját gyermekeit. És aligha nem igazat mondott.

A könnyelműség és rendszertelenség a családi nevelésben, a közegészség hanyatlása s ezzel arányban a nagymérvű halandóság, a felnőttek nagy részének ijesztő képtelensége a katonai szolgálatra, mind azt bizonyítják, hogy igaza volt annak, a ki azt a nagy szót kimondta.

Valóban ideje volt már nemcsak mindig anyagi érdekeket hangoztatni, hanem ezzel párhuzamban felkarolni a szellemeket is.

Ha eltávolítjuk a szülőt a háztól, gondoskodjunk arról, mint élnek, nevelődnek az otthon maradottak.

De hogyan?

Előttünk nem a kisedővodák eszméje lebeg, de olyanféle: a gyermek menhelyek.

Kisedővodákat minden kis községben felállítani sok költségbe kerülne, kivihetetlen lenne.

De könnyen kivihető minden községben, hogy legyen egy közös hely, egy vagy két értelmes felügyelő vagy dajka vezetése alatt, a hova a munkások gyermekeiket a munkaidőre gondozás alá adják.

Egy kis tervet is készítünk a kivihetőség beigazolására:

1. A gyermekes szülők közkölségén, a melyhez a községi pénztár is járulhatna, bérelnek egy egészséges helyiséget megfelelő szobával, tágas, lehetőleg árnyas udvarral, a hol nincs kut, gödör és más veszélyes és szerencsétlenséget okozható tárgy. Ilyen helyiség legfeljebb havi 8—10 frt. bérért falu helyen könnyen kapható.

2. E menhelyre beállítatik egy érdemes, jó erkölcsű felügyelő, a ki a lelkész vagy tanítótól előbb oktatást nyer az ápolási, felügyeleti és bánásmódról. Ilyen felügyelő havi bére alig kerülne szintén 8—10 frtba.

3. Benépesül erre a menhely gyermekekkel, kiket vagy magok a szülők élelmezzenek a gyermekekkel beküldött élelmi szerrel, vagy maga a felügyelő az általa főzendő levestel, péppel, stb.

4. A menhely fentartásának költségeit képezhetnék: a munkáltató földbirtokosok adományai, a szülők által minden gyermek után havonként fizetendő 15—20 kr. vagy megfelelő ételnemű, a községi pénztár segélye, esetleg kormánysegély is.

Miután a gyermekeknek ilyenmű gondozása legfeljebb 8 óra terjedne, vagy a hol ez ki nem vihető, legalább az aratási s nyári munkaidőre, a kis költség minden község által könnyen elvihető lenne.

A menhely felett a felügyeletet végül

A „Székelyföld“ tárczája.

Kamilla.

(Elbeszélés.)

Irta Dobay János.

III.

A szerencsétlenség lesújt vagy felemel. A gyöngye lelkek megtörnek a csapások sulya alatt, de az erős jellemet kifejti és megedzi a veszély. Ákosból az apja halálával ért csapás pár nap alatt férfiut képezett. Vidám, gondtalan ifjusága alatt nem sokat törődött az élet gondjaival s fogalma sem volt apja vagyoni állásáról. Mindig megvolt mindene, a mi életét kellemessé, gondtalaná tegye, s ő ifjúságának gondtalanságával élvezte a jelen örömeit. Vidor, könnyelmű volt s pezsgő ifju vére nem egyszer botor tettekre ragad. A környéken „a kedves bolondos urfi“ néven ismerték. Apja halála, kit gyöngéden szeretett, a vagyonbukás, mely mint szédítő örvény választá el a kedves multat a jövőtől, a 18 éves könnyelmű ifjúból férfiut nevelt. Érezte, hogy ezután ő van hivatva anyja és imádott huga sorsát intézni, s ezen kötelesség erélyvel, önérzettel töltte el keblét. Az anyjával folytatott beszélgetés után szomorú szívvel vonult vissza szobájába, gondolkodni anyja különös szavai és magatartása felett.

Nem tudott menekülni azon gyanútól, hogy anyja báró Viski segélyével akarja az eddigi állapotot fenntartani, és ő, ki atyját oly nagyon szereté, szentségtörésnek tartá azon titkos gyöngédséget, melyet anyja a báró iránt tanusított. Szíve vérzett a gondolatra, hogy anyja, lábbal tapodva a kegyeletet, a férj halála után egy napra, vidáman fogadja egy idegen ember udvarlását. Sokkal gyöngédebb gyermek volt, mintsem anyját vádolta volna, de érezte, hogy nem tudja úgy tisztelni, mint eddig.

Ákos, hogy kinos gondolataitól szabadulhasson, felkereste hugát. A kert egy félreeső helyén találta egészen elmerülve gondolataiban.

Kamilla alig 16 éves; szépen fejlett, magas alak. Arcza nem szép, de minden vonásából értelem és hatalmas akaraterő sugárzik. Egész megjelenése büszke, tisztelet-parancsoló.

Kamilla egy gyeppamlagon ült, merev arczzal néz maga elébe, de a mint közeledő bátyját megpillantja, vonásai megélnkülnek s az egész arczon előmlő nyájasság és szeretet különös szépséget kölcsönöznek annak.

Ákos szeretettel ölelé meg hugát s Kamilla testvére keblére hajtva fejét, keservesen zokogott.

Mig fenn a kastélyban az özvegy egy idegen férfit udvarlását fogadta, addig a két testvér itt a magányban fájo könnyekkel áldozott az apa emlékének.

Leültek egymás mellé s Ákos lassu hangon szólt:

— Beszéltem, édes kicsikém, anyákkal jövőnkrol.

Kamilla nagy, okos szemeivel kérdőleg nézett bátyjára. Ákos zavarral folytató:

— Anyánk ugy véli, hogy a te érdekedben szükséges, hogy eddigi életmódunkon ne változtassunk. Ő azt hiszi, hogy báró Kövári téged nőül fog venni, mig ha bukásunk nyilvánosságra jön s mi kénytelenek leszünk oda leszállni, hova szegénységünk taszított, tán Kövári vonakodni fog téged magához emelni.

— Magához emelni?! — szólt keserű hangon Kamilla. — Igaza van anyámnak. A szegénység sok ember előtt nemcsak megaláz, hanem meg is becsületlenít. A mai társadalmi felfogás szerint vagyoniilag megbukni: szégyen, s nem szorolni mások alamiznájára, hanem saját erőnköl új pályát szerezve, munkával fenntartani magunkat: lealázó dolog.

— Kamilla! — kiáltott az ifju villogó szemekkel — talán a báró . . .

— Oh, nem, — szólt közbe nyugodt han-

gon a hölgy — a báró mitsem tett. Én megkíméltem őt és családját azon nehéz problémától, hogy vajjon így érdemes vagyok-e kezére avagy nem, s jegygyűrűjét visszaküldém.

— Oh, te nagylelkű, büszke lélek! — kiálta Ákos, melegen ölelve meg nővérét. Majd meg folytató:

— Ha a báró becsületes ember és igazán szeret téged, nem fog megelégedni ezen minden előzmény nélküli szakítással, eljön felvilágosítást kérni; te elmondasz mindent, hogy mi földhöz ragadott szegények vagyunk s akkor, ha szerelme nagyobb, mint büszkesége, nem fog kézni kezét nyújtani a vagyonbukott ember szegény leányának, s te egy nemeslelkű férj karjai között boldog fogsz lenni. Ha pedig nem szeret eléggé, könnyen belenyugszik a viszony megszakításába s te így sem vesztesz semmit.

— Ez a kérdés is el van döntve — szólt a hölgy keserű hangon, nem bírván könnyeit visszatartani. — A válasz már megérkezett. A báró egy udvarias levélben visszaküldvén jegygyűrűmet, felette sajnálkozik az előtte oly kedves viszony megszakításán; azonban sokkal inkább tisztel, mintsem akaratomat ne respektálná. Szóval a báró egyszerűen tudomásul vevé viszonyunk felbontását, a nélkül, hogy annak oka iránt egyetlen kérdést tett volna.

minden községben a lelkész, tanító vagy jegyző viselné.

Ime a tervrajz, a melyhez csak az építő hiányzik.

Ki legyen az építő? A minden nemes ügyért buzgó lelkes tanfelügyelők, a kiknek hivatásuknál fogva is resortjukba tartozik az ügy, a kiknek legtöbb érintkezése van a községekkel, és a kik ha kezükbe veszik az ügyet, ismert buzgóságukkal kereszttől is viszik azt.

Egy lelkes felhívás a lelkészekhez vagy a tanítókhöz, vagy esetleg a szolgabírókhoz, az ők tekintélyével, szavukkal és tanácsukkal támogatva, megtenné talán a legtöbb helyen a kellő hatást, hogy a községek megnevezett vezetői ragadják kezükbe a szervezést és legelőbb a községek földesurait, aztán a szülőket társulásra hívja, hogy a gyermekmenhelyeket létesítsék.

A kérdés fontos, és alig hisszük, hogy agyonhallgatnák azok, a kik a közérdekelért lelkesülni tudnak és tenni akarnak, és oly könnyen kivihető, hogy nem kell hozzá egyéb, csak akarat.

Mi ajánljuk ufolag a lelkészek, tanítók és községi előjárók, mindenk felett pedig buzgó tanfelügyelőink figyelmébe.

Csikmegye közgazdasági előadójának Deák Ignácznak június havára vonatkozó jelentése a megye közgazdasági állapotáról.

(Vége.)

Végül a múlt hónap közgazdasági mozzanataiból két igen öröndetes eseményt említhetnek fel. Mindkettő a nmlgu közgazdasági kormány becses gondoskodásából ered s megyénk közgazdasági viszonyainak javítására, a házi és gazdasági ipar helyes irányban való fejlesztésére, illetve meghonosítására irányul.

Értem ezek alatt:

1) Tíz darab szövészéknek a megyei szövészettanműhely volt növendékei közt való kiosztását, melyeket földmívelési miniszter ur Ö nagyméltósága utalványozni kegyeskedett.

2) A tejjgazdaság eszméjének mely pár évvel ezelőtt a gazdasági egyesület kebelében nyert először kifejezést, megvalósulását.

Ez utóbbira vonatkozólag tisztelettel jelenthetem a tek. közigazgatási bizottságnak, miszerint Egán Ede orsz. tejjgazdasági felügyelő ur földmívelési miniszter ur ő nagyméltóságának megbízása folytán június hó-

ban megyénk területén személyes közreműködésem mellett három sajtékészítő telepet szervezett. Egyet Gyó.-Szentmiklós „Prieske teté” nevű havasán, egyet Szárhegy és Ditró községek „Benevesze” nevű havasán és egyet Gyó.-Alfalu „Bakta” nevű havasán. A két előbbi telep július hó 1-én meg is kezdette 100—100 drb tehénnel működését. Az alfalvi pedig csak a jövő tavaszon fogja megkezdni.

Ezen, a nevezett községekben alakult gazdasági tejszövetkezeteket a magas kormány a szerződés értelmében a következő szubvenzióval támogatja:

1) Mindenik telephez a sajtgyártáshoz szükséges berendezési tárgyakat ingyen rendelkezésre bocsátja.

2) Átenged a szövetkezeteknek egy-egy sajtimestert a nyári idényre szintén ingyen.

3) A földmívelési miniszterium hajlandó a szövetkezeteknek a fentebbi kedvezményeket három éven át nyújtani, valamint hajlandó a sajtgyártási berendezéseket a harmadik év végén a szövetkezetek tulajdonába átengedni.

Továbbá megígéri, hogy a szövetkezeteket addig, míg annyira meg nem erősödnek, hogy saját lábukon állhatnak, szakközgeinek tanácsa s személyes közbenjárása által támogatni fogja.

Ezekkel szemben a községek adják a havasokat s előállítják a szükséges épületeket; a szövetkezeti tagok pedig csak az üzletviteli költségeket, mint pásztorberek, só stb., hordozzák.

Tek. közigazgatási bizottság! Csak egy futó pillantást kell vetnünk megyénk területi viszonyaira s látni fogjuk, hogy a mivélés alatt álló terület a legelő- és erdőterületekhez képest mily aránytalanul csekély. De látni fogjuk azt is, hogy míg a mivélés alatti csekély terület, lennt a völgyekben, adott viszonyaink között, úgy, a hogy, kultiváltatik, addig rengeteg havasaink úgy szőlva „terra incognitát” képeznek. Gazdasági értéküket a lakosság alig ismeri. Havasainkra kellő gondot eddig nem fordítottunk; a hegyi legelőkhöz a völgyi gazdaságok előnyére okszerűen kihasználni nem tudtuk, mert hiányzott azon kapocs, mely a hegyeket a völgyekkel gazdaságilag összefűzze. Szóval: a völgyekből nem láttuk a hegyeket s viszont. De nem akarom itt elhanyagolni hegyi gazdálkodásunk hiányait bővebben fejtegetni, mert a tek. közigazgatási bizottság minden egyes tagja bölcsen tudja és látja azokat. Csak egyetlen egy körülményre akarok rámutatni s ez a következő: Tudjuk, hogy legértékesebb havasainkat ösödöktől fogva idegen haszonbérlok, többnyire szászok és oláhok, használják. Messziről hajtott idegen nyájakkal rakják meg e haszonbérlok havasainkat, látszólag magas bérösszegeket fizetnek s mégis évenként gazdag jövedelmet raknak zsebre.

hogy én önként mondtam le róla, bizonyos nyugalom tölti el keblemet. Ha minden elvezett is, de önbecsülésem megmaradt.

— Milyen lelked van neked Kamilla! — kiálta lelkesülten Ákos. Nincs ember, a ki elég méltó volna a te szerelmedre.

Kamilla szomorú mosolylyal nézett fivére lelkesült arcára s majd meg csendes hangon szólt:

— Az én ügyem tehát teljesen be van fejezve, és most egy kérésem van tehozzád, édes Ákos. Igérd meg, hogy nem fogsz e keblemten dologba avatkozni, kertiülni fogod a báróval való találkozást s általában úgy fogsz tenni, mintha semmiről sem tudnál semmit. Akarom, hogy ezen ügy végleg befejezettnek tekintessék mindkét részről.

— Igérem, édes hugom, hogy beleegyezésem nélkül soha semmit sem teszek érdekében.

— Köszönöm, édes Ákos — szólt Kamilla, melegen szorítva meg Ákos kezét. — És most, ha úgy tetszik, beszéljünk jövőnkéről.

— Az még igen korai, — szólt Ákos — be kell várnunk ügyvédünket, kit holnap reggelre kérttem ide, hogy igazságosan adjon elő atyánk vagyoni állapotát. S be kell várnunk anyánk határozatát is, mert e kettőtől függ, hogy mit tegyünk jövőre. S bármiké-

Miért ne tudná a megyei lakosság ezen kiszivárgó jövedelmi forrást itthon saját maga használni ki? Miért ne tudnák a községek jobb módú polgárai társulás útján a községi havasokat maguk haszonbérletis az idegen vállalkozókat onnan kiszorítani? Én ezekben lehetetlenséget nem látok.

Épen a szóban forgó tejjgazdasági vállalatok lesznek hivatva arra, hogy havasi gazdálkodásunkat helyes irányba tereljék s ez alapon az okszerű marhatenyésztést oda fejlesszék, a hova annak megyénk helyi viszonyainál fogva jutnia kell.

Ily értelemben véve a dolgot, örömmel kell üdvözlönnünk földmívelési miniszter ur Ö nagyméltóságának azon atyai gondoskodását, hogy e tekintetben figyelmét első sorban megyénkire fordította s hogy messze kiható vezéreszméjének, a magyar tejjgazdaságnak meghonosítására a Székelyföldön kiindulópontul vidékünköt választotta.

Mindent kellően és a maga idejében!

A kézdívásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaságának igen tisztelt elnöke ezen becses lapok folyó évi július 23-án megjelent 59-ik számában „sietett” a város és vidék közönségét az intézet létezésé- és működéséről értesíteni.

Minthogy a folyó évi április 19-én megtartott alakuló közgyűlés után 3 (három) hónappal, a folyó évi július 1-én történt üzletmegnyitás után 23 nappal megjelent eme „tudomásra hozatal”-ban én a „sietés”-t csupán a közleményhiányosságából észlelhettem, bátor vagyok erre nézve észrevételeimet megtenni.

Noha ezen közleményben a tudomásra szükséges és hasznos dolgok foglaltatnak, ezzel az alapszabályok 110. §-ának rendelkezését teljesítve nem látom. Nem, mert ezen §. azt rendeli, hogy „a 108. és 109. §§. intézkedéseiről a szövetkezet tagjai és hitelezői a részvénytársaság megalakulása után az igazgatóság által levél és hírlapi közlést útján haladéktalanul (tehát nem hónapokkal később) értesítendő” stb.

Az alapszabályok 108. és 109. §§. pedig olyasmiket is tartalmaznak, melyeknek a 110. §. értelmében tudásrahozatala magának az intézetnek és jelenlegi részvényeseinek is csak előnyére lehetne. S e mellett az alapszabály, mint törvény, nemcsak a tagok, hanem az igazgatóság által is kellően és kellő időben teljesítendő.

Helyénvalónak láttam volna továbbá azt is tudomásra hozni, hogy a hétnek mely napjai az üzleti napok s illetve, hogy a váltók leszámítása, kölcsönök fölvétele s takarékpén-

pen dőljön is el a dolog, mi tudni fogjuk kötelességünket. Ugy-e, édes kicsikém?

Kamilla kérdőleg nézett bátyjára, ki szomorú hangon szólt:

— Engem valami gyanu kinez: hogy anyám a báró Viski segélyével akarja továbbra is az eddigi uri életet biztosítani. A báró feltűnően udvarol anyámnak s ő azt sokkal szívesebben fogadja, mintsem az illem és atyánk iránti kegyelet megengedné. Ez félelemmel és keserűséggel tölt el engem. Szegény jó atyám, mily hamar tudnak téged feledni!...

— És ez igaz volna!? — szólt Kamilla remegő hangon.

— Igaz, hugom. Én meg vagyok győződve, hogy anyám és a báró között viszony van keletkezésben. Nekünk nincs módunkban azt megadályozni; azonban hiszem és tudom, hogy egyikünk sem fogja a báró által nyújtandó kegyelemkenyeret elfogadni.

— Nem soha! — kiáltott ünnepélyesen Kamilla.

— Ezt vártam te tőled, édes kicsikém. És most e tekintetben megnyugodva nézek a jövő elé.

(Folytatása következik.)

pénztári elfogadása mely napokon, milyen időpontokban eszközöltetik.

Megemlítendőnek találtam volna azt is, hogy a jelzálogkölcsönök mily idejű lejáratra adatnak, mert úgy tudom, hogy ezek mindegyikét hosszabb idejűek szoktak lenni, mint a személyes hitelre fektetett kölcsönök.

Tévesnek tartom azon közlést, hogy csak 4 aláírással ellátott váltók számoltatnak le, mert ez mai napig valamennyi pénztintézetnél legalább 3 aláírással volt és van szokásban, s nem hihiem, hogy ettől eltérni épen egy új intézetnek oka lehetne.

Az intézet és a nagy közönség jól felfogott érdeke azt követeli, hogy az alapszabályok rendelkezései, ha „sietve” is, de ne az alaposság rovására, hanem kellően és kellő időben teljesítenek.

Kérem azért egész szeretettel a tisztelt igazgatóságot: szíveskedjék egy újabb és oly közleményben értesíteni az illetőket és a nagy közönséget, mely az alapszabályok 108., 109. és 110. §§.-nak, az intézet, annak részvényesei és a nagy közönség jól felfogott érdekeinek megfelelő.

Kérhetném még sokra ez uttal is, de ezt esetleg később teendők. Azt azonban az alkalommal mégsem mulasztatom el, hogy az alapszabályoknak az erre jogosultak részére leendő mielőbbi megküldését a tek. igazgatóság becses figyelmébe ne ajánljam.

Figyelő.

Fürdői levél.

Kovácsna, 1885. júl. 22.

Ha az embert egy szép éjszaka holmi ismeretlen csontszagok kezdő figyelmeztetni, hogy már túl van azon koron, hogy egy kis hideg vízzel vagy sósborszeszszel ki lehessen rántani tagjaiból a hűlést, önkéntelenül eszébe jut, hogy a keleti Kárpátok tövében van egy nagy falu s abban egy kis fürdő, mely csodaerővel bír, kivesz az emberi testből minden rosszat, a görbétől egyenest csinál, az öreget ifjává teszi, szóval erőt és ifjúságot ad.

Az ember felszedi sátorfáját s megérkezik Kovácsnára, hogy itt élvezze a falusi és fürdői életet egyszerre, s míg a jó falusi levegő új életet ad az embernek, a „Pokolsár” piszkos, de aranyat érő hullámai még a csiráját is elpusztítják minden betegségnél.

„Pokol Sára”, ezen mindig duruzsmoló, hánykolódó, békétlenkedő vén kisasszony, nagyon szeszélyes és kegyetlen egy teremtes; gyógyít és öl, a szerint, a mint kedve hozza magával. Ha az ember udvariasan, főlé tisztelettel közeledik hozzá s így kegyeit megnyerheti, minden betegségétől megszabadítja; de ha gondtalanul veti magát karjai közé, megfojtja s magával rántja házájába, a pokolba. Pokol Sára leányasszony olyan párfüvet használ, hogy a ki igen mőhőn élvezi, könnyen elhagyhatja tőle ezen árnyékvilágot.

Más szavakkal kifejezve, ezen undort gerjesztő, de páratlan gyógyhatású mocárlevet igen óvatosan kell használnunk, mert a feltörő gázok könnyen megfojtják az embert.

Egy idegen embernek volna mit bámulni, ha meglátná, hogy miképen fürdik egyszerre 10—20 ember ebben a vízben. Az egyik rész a parton üls lábujjhegyét belemártva, szerzi magának a batorságot a bekövetkező torturához, a másik rész a szürke, hamvas lében ficzánkol, prűszköl és kapkod a levegő után. Tiszta gyönyörűség azokat a furesz arcfintorításokat nézni, miket egyik-másik alak mivel, ha elég szerencsés volt „Pokol Sára” leányasszony illatszeréből egy jó szájjal kaphatni.

Az első fürdés, a mint szokták mondani, „nagyon megbolygatja” az embert. Minden lappangó hűlés megmozdul. A lábadoz, a fogadó fáj, a füled zug s te kinodban sorba szedsz minden rendű és rangú szentet és áldod őket egy fogfájós ember dühével s egy közsvényes beteg elkeseredettségével. Ha az első kísérlettel megijedve, felhagysz a további fürdésel, a kinok martaléka maradsz; de ha van kitarásod tovább folytatni, néhány nap alatt még az a betegség is elmúlik, a mivel sohasem bírtál. Már csak ebből is ki-

tűnik „Pokol Sára“ asszonyi természete, t. i. gunyt űz a gyávákban s meghódol a bátorság és kitarás előtt.

Az Isten sokáig éltesse a derék leány-asszonyt a szenvedő emberiség örömére!

Ha az ember sötét este kimegy a sétatérre s hallja a kitünő zenét, melyet Zilah város mond magának s aztán feltekint az új, modern stílusban épített zene-állványra, azt hiszi, hogy egy világfürdőn van; azonban, ha a sétatért tüzetes vizsgálat alá veszi, azonnal rájön, hogy a fürdői kényelem és eleganciahoz csak az első lépés van megtéve. Egy sor ház és egy patakarok közé épített néhány előfa képezi a sétatért, melynek kizárólagos nagy érdeme abban rejlik, hogy esténként hold- vagy lámpafénnyel czélszerűen lehet használni; azonban kezdetleges állapota mellett is megfelel a czélnek, a mennyiben van egy hely, hol esténként a vendégek összegyőve, tudomást vegyenek egymásról.

Szívesen elismerjük, hogy más sétatért a község fekvésénél fogva nagy pénzáldozat nélkül beállítani nem lehet; így tehát kénytelenek vagyunk egyelőre ezzel is beérni.

A múlt vasárnap megpezsdült az ifjúság vére s rövid idő alatt egy tánczvigalmat rendezett, mely kedélyesség dolgában pompásan sikerült. Mi egy kedves emlékekkel, a fürdői zene-alap meg egy csinos összeggel lett gazdagabb.

Ibolyka szép földi angyalok voltak. A diszletek és öltözékek igényeinket teljesen kielégítették. Egy szóval a mai előadás szépen sikerült. Örömmel jegyezzük fel, hogy a közönség ma a nézőteret egész a zsufoltságig megtöltötte.

A társulat innen Kovásznára távozik, jó emlékeket hagyva hátra. Kisérje oda is siker és szerencse!

Különfélék.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Wértán Endre kataszteri felülvizsgálót II. osztályu irattári kezelőviszté nevezte ki.

— **Báró Szentkereszty Stephanie** urhölgy az általa festett művészi kivitelű gyönyörű oltárképek egyikét a kézdivásárhelyi-kantai, másikat az imecsfalvi r. kath. templom számára adományozta. A nemes bárónő ezen buzgó vallásosságáról tanuskodó újabb bőkezű áldozatkészége nem szorul dicsőre.

— **Színészeti hír.** Várady Ferencz színtársulata előadásait Kézdi-Vásárhelytől július 23-án végezte be az E. Kovács Gyula vendégszerelésével bemutatott „Az ember tragédiája“ című remek művel. A társulat innen, jó emlékeket hagyva hátra, Kovásznára megy s egy néhány előadást ott fog rendezni. Ajánljuk a derék kovásznai intelligencia s fürdői közönség szíves pártfogásába.

— **A kézdivásárhelyi ref. egyházban** folyó hó 26-án vasárnap d. e. isteni tiszteltet után kepe-rectificatio fog eszközöltetni, mit az egyháztagok tudomására hozunk.

— **Tompa Mihály** összes költeményeiből vettünk néhány füzetet. A mű Mehner Vilmos kiadásában jelenik meg Budapestén. Ajánljuk a művelt közönség figyelmébe.

— **Nyilvános köszönet.** Kézdivásárhelyi ev. ref. díszes egyházunk kijavítására szívesek voltak adományozni a következő t. egyháztagok: id. Tóth István, özv. Nagy Lázárné, Nagy Ferencz szeszgyáros s neje Csiszár Sára s Ferencz és István fia 10—10 frtot; ifj. Tóth István, Tóth Géza 5—5 frtot; Török Sándor 4 frtot; Mágori Sámuel 3 frtot; Szöcs Károly, Kovács Gergely, Jancsó Dénes, Szabó János, Csokme Lajos, Csiszár József v. cs. czélmester, Kovács József, özv. Török Ferenczné, Balogh János 2—2 frtot; Varga András, Tóth Lajos, Tollas Teréz, Nagy Sámuel, özv. Kovács Sámuelné, Kovács Sámuel mézáros, Jancsó Géza szücs, Szöcs Dániel, Kreniczky Károlyné, özv. Wizi Istvánné, id. Jancsó Ádám, Pál Vilmosné, Jancsó Béla, Kapusi Károly, Málnási Kristófné, Csia Károly, László Andrásné, Megyaszi István, Jancsó Mózes timár, Jancsó Károly, Séra Imre, Bányai Sámuel, Kovács József csizm., Pap János, özv. Rácz Jánosné, Rácz Ferencz, Jancsó Sámuel szücs, Zsigmond Balázs, Benkő Gábor, Nagy Géza, Kakuksi Ádám 1—1 frtot; Kovács János mézáros 1 frt 60 krt; Dávid Gyula 60 krt; Csiszár Gyula, Csiszár Dávid, Erdő István, Székely Károly, Zimmermann Jánosné, Szilágyi Sámuel, Bányai József, Nagy Miklós, Benkő Lajos, Kovács Sándor, Jancsó Dávid szijgyártó, Jancsó József szijgyártó, Plesek Antalné, Turóczy Mózes pogácsás, Brust Lajos, özv. Szöcs Ábrahámné, Szöcs Dani cs., Jancsó József csizm., Rózsa Elek, Csiszár András, Rácz Gergely, Vizi Károly, özv. Kovács Tamásné 50—50 krt; Fekete Albert, Pap Mihály 40—40 krt; Bibó Ferencz 30 krt; özv. Szöcs Andrásné, Szöcs Albert szücs, Nagy József asztalos, Hoffmann Andrásné 20—20 krt. Ifj. Kupán József 2 frt adományát 5 frtra egészítette ki. Fogadják a kegyes adakozók szíves adományaikért e helyen kifejezett leghálásabb köszönetünket. A Mindenható Isten, kitől jön minden áldás, árássza el kegyelmével, áldásával mindnyájukat s adja vissza bőségesen egyházunk javára hozott áldozataikat! Kézdi-Vásárhely, 1885. jul. 20. Székely János ref. pap, Török Bálint főgondnok, Kőloné Mózes algondnok, Baló László h. jegyző, Balogh Gyula egyh. tanácsos.

Rövid hírek.

Tisza Kálmán miniszterelnök kedden tartotta ezüst-lakodalmát Geszten családjá összes tagjai és számos tisztelői jelenlétében.

— **Besztercze-Naszódmegyében** jelenleg 111 nem magyar ajku iskola van. A közokt. miniszternek legújában kiadott erélyes rendelete értelmében számos tanító elmozdítandó lesz állomásáról. — **Német vendégszeretet.** Drezdában a magyar tornászok által ajánldozott koszorút, mivel az a magyar nemzet színeit viselte, a szónoki emelvényről a mi erdélyi szászaink által betanított argumentumok között eltávolították. — **A bécsi es. és kir. thersianumi akadémiában** egy magyarországi alapítványi hely jött üresedésbe, melynek betöltése végett a hivatalos lap keddi száma pályázatot hirdet. — **Mérgezés döghussal.** A T.-Szentmikulós mellett levő pusztán egy arató egy elhullott ürü nyúzása közben megvágta a balkezén levő sebét s nem engedvén karját az orvosok által amputálni, karja, melle s azután egész teste megfeketedett, míg végre pár nap múlva iszonyu kinok között meghalt. — **Szerajevóban** mult szombat este 10 óra 46 perczkor mintegy négy másodperczig tartó erős földrengést éreztek. — **Triesztből** Chioggába menet ottani halászok a nyílt tengeren uszó koporsóra akadtak, melyben egy asszonynak megcsontított holttestét találták. — **Egresen** e hó 14-ken oly nagy tűz volt, hogy a szakadó eső daczára 13 ház földig égett. Az egyik házban egy kis gyermek bennégett. — **Sarmaságh** szilágy megyei községben e napokban 93 ház és egy templom hamvadt el. — **Indiában** ropant nagy földrengés volt közelebből, melynek 200-nál több emberélet esett áldozatul. Egy jelentékeny városban, hol épen vásár volt, beomlott a mecset és sok száz mohamedán a romok között lelte halálát. — **Napszúrás** folytán naponkiut többen halnak meg New-Yorkban, Brooklynban és Filadelfiában. — **Szeged** felépülésének emlékére fényes ünnepélyt fog rendezni Szeged város tanácsa. — **Rékason** P. Á.-nak egy 7 és egy 12 éves fia füvet gyűjteni a mezőre ment. Munkaközben a két fiú összeveszván, a nagyobbik fiú oly csapásokat mért egy titokban magával hozott fejszével a kisebbiknek fejére, hogy az szörnyet halt. — **Rigában** e hó 21-én az ottani waggon-gyárban tűz ütött ki, mely a gyárban nagy kárt okozott és a gyár körül mintegy 100 kisebb faházat pusztított el. — **Szokolozán** egy Polakovics József nevű odaváló polgár megőrült. Az a rögeszméje, hogy ő az antikrisztus. — **Bismarck** herczegnek Lippehneben emlékszóbrotn akarnek állítani, mert itt 1842-ben egy Hildebrand nevű szolgának, ki lóusztatásnál a vízbe esett, életét mentette meg. — **25 bolgárt** fogtak el Malesevoiban, mivel az alatt a gyanu alatt állának, hogy részt vettek egy fölkelés szervezésében. — **Ardesben** (Anglia) borzasztó löpor- és petroleum-robbanás történt, mely alkalommal több személy eltűnt. — **Nápolyban** egy balett előadása közben égő gyertya esvén egyik művésznőre, annak ruhája lángba borult. Erre nagy rémület keletkezett. Végre egy fiatal ember az égő tánczosnőt földhöz vetette s addig gurította, míg a lángot eloltotta s így még folytathatták az előadást. — **Bismarck meghalt!** Ez a hír terjedt el Kolozsvárt hétfőn. A hír persze nagy riadalmat idézett elő. Mint később kisélt, nem a vas kanczellár halt meg, hanem annak csak egy druszája egy ottani téglatető munkás szelmélyében. — **Spanyolországban** a nép annyira irtózik a kolérától, hogy némely helyen a holttesteket eltemetetlenül hagyja. Ehhez járul még a tisztatlanság, a babonás hit s az anyagi nyomor. Nem csoda tehát, ha a járvány terjed. Eddigél 22,000-re megy a koleraáldozatok száma. — **Egerben** e hó 18-án a barátok templomának jobboldali tornyába becsapott a villám. Komoly veszély nem történt. — **Prágából** írják, hogy Krounában egy huszéves legény szívódásközben levágta kasszájával atyjának a fejét. A gyilkost elfogták. — **Budapest**en a népszínházban 100 előadást ért „Az ördög pirulái“. A 100-ik előadás csütörtökön volt. — **Stevens Tamás** angol az egész világot vasparipán akarja beutazni. A mult hónapban utazott hazánkon keresztül, e hó 1-én érkezett Konstantinápolyba s ma már Ázsiában folytatja útját. — **Frankfurtban** egy szocziáldemokrata temetésénél egy társa az elhunyt felett beszédet akart tartani, de ezt a rendőrség megakadályozta, sőt a közönséget is szótoszlásra szólította fel. A tömeg nem

engedelmeskedvén, a rendőrök fegyveresen rohantak neki s mintegy 50 ember megsebesült. — **Kisenevben** és környékén, egy varsói lap szerint, szibériai pestis tört ki. — **Egy cseh lelkész** (Olmütz közelében) két fiut, mielőtt meggyöntak volna, nyakoncsipett és kidobta őket a templomból. A lelkészt az boszantotta, hogy a fiuk német jelvényekkel mentek az iskolába.

Közzgazdaság.

A kézdivásárhelyi takarékpénztár 1885. jan. 1-től jun. 30-ig terjedő félévi üzletforgalmának kimutatása. Bevétel: Pénztár-készlet 1885. jan. 1-én 3714 frt 51 k, betétekből 62,744 frt 50 k, váltó-leszámitolásból 813,212 frt 46 k, előleg-számlán 4755 frt, zálog-számlán 2055 frt, kamat-számlán 17,691 frt 22 k, különféle illetékek 6857 frt 14 k, kezelési költség-számlán 484 frt 82 k, részvény-átíratási díjakból 15 frt, váltó-visszleszámitolásból 103,210 frt 61 k, jelzálog-kölcsönökből 73,041 frt, visszváltó-kamatok számláján 23 frt 92 k, ügyészi költség-számlán 104 frt 94 k, vegyes államdíj-számlán 6 frt 55 k, többek számláján 4500 frt, tisztii előleg-számlán 100 frt; összesen 1.092,516 frt 67 k. Kiadás: betétvisszafizetések 85,453 frt 05 k, betéti folyó kamatokra 374 frt 89 k, leszámított váltókra 857,220 frt 42 k, előleg-számlára 2630 frt, zálogkölcsön-számlára 1791 frt, osztaléokra 3598 frt, kezelési költségek 448 frt 27 k, tisztii fizetésekre 1360 frt 02 k, visszleszámitolt váltókra 39,067 frt 54 k, jelzálog-kölcsönökre 78,049 frt, visszváltókamatokra 5076 frt 68 k, ügyészi költség-számlán 116 frt 81 k, vegyes államdíj-számlán 30 frt 10 k, többek számláján 4500 frt, 6 százal. kamat-számlán 48 frt 95 k, posta- és bélyegdíj 118 frt 10 k, 10 százal. betéti államdíj-számlán 1015 frt 20 k, állami adó-számlán 1000 frt, igazgatási költség-számlán 3792 frt 96 k, jótékony és jutalék-számlán 532 frt 53 k, pénztár-maradvány 1885. június 30-án 6294 frt 05 k; összesen 1.092,516 frt 67 k. Kézdi-Vásárhelytől, 1885 július hó 6-án. Benkő Gyula, könyvelő.

Szerkesztői izenetek.

Bede Károly urnak Papolczon. Közleményét csak tetemes kihagyásokkal adhatnók a legjobb esetben is. Mintán azonban Ön — úgy látszik — e kérdésben nem tud tárgyilagossá lenni egyáltalában, s ujjában is egy erkölcsi testületnek ront neki oly hangon, mely egy hírlap keretében semmikép sem illő, czikke kiadását ismételtelen meg kell tagadnunk, s kijelentjük, hogy e kérdésben irt cikkeknél többé helyet nem adunk.

Cs. D. és társainak Papolcz. Ez ügyet lapunkban levettük a napi rendről, mint a fennebbi üzenetből is láthatják Önök, s így felhívásuk kiadását nem eszközölhetjük.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Nyílt tér.*)

Nyilatkozat.

Mi alólírottak, mint Boeskor Béla ur megbízottjai, kinyilvánítjuk, miszerint a megbízónk és B. Polgár Gyula között felmerült becsületbeli ügyben a mai napon B. Polgár Gyula urnál megjelentünk és töle a Boeskor Béla urn elkövetett sértését megbízónk nevében lovagias elégtételt kértünk, melynek megadására előttünk készen nyilatkozott ugyan, de midőn segédeivel a tárgyalást megkezdettk volna, a segédeknek adott, de általunk el nem fogadott s el sem fogadható azon utasítás után, hogy megbízónktól nevében bocsánatot kérjenek, innen a lehető legnagyobb sietséggel elutazott.

Ennek folytán mi az ügyet befejezettnek nyilvánítjuk.

Kelt Csik-Szeredán, 1885. évi július hó 18-án.

Kánya Gyula s. k.
Szacsavay Imre s. k.

Nyilatkozat.

A lovagias elégtétel-adás elől fenti nyilatkozat tanúsítása szerint megugrott B. Polgár Gyula nevű egyént alávaló gyávának nyilvánítom, s e gyáva, semmiházira vesztegetett tisztességes eljárásomat csak sajnálni tudom.

Kelt Csik-Szeredán, 1885. július hó 18-án.

Boeskor Béla,
ügyv. jelölt.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

